

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 czerwca 2019 r.

Pozycja 119

POSTANOWIENIE z dnia 25 kwietnia 2019 r. Sygn. akt Ts 59/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej AL BA Podlaskie Centrum Mięśne Żuraw i Gryko sp. j. w sprawie zgodności:

art. 8 ust. 2a *in fine* w związku z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, ze zm.) w zakresie, w jakim nakładają na pracodawcę obowiązek uiszczenia składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia, jakie pracownik tego pracodawcy uzyskuje jako zleceniobiorca z tytułu umowy zlecenia zawartej z podmiotem trzecim, przy zaistnieniu tzw. trójkąta umów

1) z art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

2) z art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 11 marca 2016 r. (data nadania) AL BA Podlaskie Centrum Mięśne Żuraw i Gryko sp. j. w Białymstoku (dalej: skarżąca albo spółka) wystąpiła o zbadanie zgodności: art. 8 ust. 2a *in fine* w związku z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (ówcześnie: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 300) – w zakresie, w jakim nakładają na pracodawcę obowiązek uiszczenia składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne od wynagrodzenia, jakie pracownik tego pracodawcy uzyskuje jako zleceniobiorca z tytułu umowy zlecenia zawartej z podmiotem trzecim, przy zaistnieniu tzw. trójkąta umów – z art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 2 Konstytucji oraz art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Skargę konstytucyjną wniesiono w związku z następującą sprawą.

Skarżąca prowadzi działalność w zakresie sprzedaży hurtowej mięsa i wyrobów z mięsa. 1 grudnia 2003 r. zawarła ona umowę agencyjną z przedsiębiorcą agencyjnym prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Agencja Handlowa A.G. (dalej: agent).

Z mocy tej umowy agent zobowiązał się do wykonywania na rzecz i w imieniu skarżącej czynności obejmujące prowadzenie hurtowni mięsa, drobiu i wędlin, a także dbanie o estetyczny i zgodny z wymogami przepisów prawa wygląd hali, biur i otoczenia. W celu zapewnienia możliwości prawidłowego realizowania postanowień umowy przez agenta, skarżąca przyznała mu prawo zatrudniania innych osób – na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia. Osobom tym agent mógł udzielać pełnomocnictwa w granicach swojego umocowania.

Od 1 września 2008 r. do 30 listopada 2009 r. spółka zatrudniała na podstawie umowy o pracę G.D., z którym 1 września 2008 r. umowę zlecenia na czas nieokreślony zawarł również agent. Umowa ta była realizowana do końca listopada 2009 r. Na jej mocy zleceniodawca (agent) powierzył zleceniobiorcy (pracownikowi spółki) pracę na stanowisku wskazanym mu przez siebie ustnie, a zleceniobiorca zobowiązał się do jej wykonywania.

Decyzją nr 4000/310/2013 z 22 marca 2013 r. (znak: OU010000/D/2013-003197/001) ZUS Oddział w Białymstoku stwierdził, że spółka za okres od października 2008 r. do grudnia 2009 r. jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia, zawartej między G.D. i agentem, a wykonywanej na rzecz własnego pracodawcy, czyli skarżącej. W decyzji określił też podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za G.D. jako pracownika w miesiącach, w których osiągał on przychód z tytułu zawartej umowy zlecenia.

Od powyższej decyzji spółka złożyła odwołanie. Sąd Okręgowy w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: Sąd Okręgowy), wyrokiem z 17 lutego 2014 r. (sygn. akt V U 818/13), zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż orzekł, że skarżąca nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne G.D. za grudzień 2009 r., a w pozostałej części odwołanie oddalił.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 22 października 2014 r. (sygn. akt III AUa 685/14), uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego, zniósł postępowanie i przekazał temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy w Białymstoku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 24 lutego 2015 r. (sygn. akt V U 1812/14), oddalił odwołanie skarżącej.

Następnie wyrokiem z 2 grudnia 2015 r., (sygn. akt III AUa 579/15), Sąd Apelacyjny w Białymstoku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację spółki od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z 24 lutego 2015 r. (sygn. akt V U 1812/14).

Równocześnie z wniesieniem skargi konstytucyjnej spółka złożyła skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. Z tego względu, postanowieniem z 6 czerwca 2016 r. Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 67 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 296, ze zm.), zawiesił postępowanie w sprawie rozpatrywanej skargi konstytucyjnej do czasu zakończenia postępowania przed Sądem Najwyższym.

Wobec tego, że Sąd Najwyższy postanowieniem z 15 grudnia 2016 r., (sygn. akt I UK 135/16), odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania orzekając o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, Trybunał Konstytucyjny, postanowieniem z 24 kwietnia 2018 r., podjął zawieszony postępowanie w sprawie zainicjowanej wniesioną skargą konstytucyjną.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074, ze zm.), do postępowań przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) stosuje się przepisy u.o.t.p. TK. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie u.o.t.p. TK, to zarówno postępowanie wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy u.o.t.p. TK.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK, skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga spełnia przesłanki, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz przepisach u.o.t.p. TK. Jednocześnie Trybunał przypomina, że składu rozpoznającego sprawę *in merito* nie wiąże stanowisko zajęte w postanowieniu o przekazaniu skargi konstytucyjnej do rozpoznania merytorycznego, bowiem na każdym etapie postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi Trybunał bada, czy nie zachodzi któraś z ujemnych przesłanek procesowych (zob. wyrok z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51).

3. W ocenie Trybunału, badana skarga konstytucyjna spełnia wymogi formalne wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz przepisów u.o.t.p. TK.

Skargę konstytucyjną złożył w imieniu skarżącej radca prawny, który przedstawił stosowne pełnomocnictwo (art. 44 ust. 1 w związku z art. 53 ust. 2 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną, ponieważ wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 2 grudnia 2015 r. (sygn. akt III AUa 579/15) był ostatecznym orzeczeniem wydanym w sprawie objętej wniesioną skargą. Skarżąca dochowała terminu wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK). Data doręczenia ostatecznego orzeczenia została udokumentowana (art. 53 ust. 1 pkt 5 u.o.t.p. TK), a rozstrzygnięcia wydane na podstawie zaskarżonego przepisu dołączono do skargi (art. 53 ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p. TK). W skardze został przedstawiony również stan faktyczny sprawy (art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p. TK).

Adekwatnie zarówno do treści orzeczenia wydanego w sprawie, jak i do zarzutów sformułowanych w skardze, skarżąca określiła przedmiot zaskarżenia (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK). Przedstawiła także argumenty uprawdopodobniające zarzut naruszenia – przez kwestionowane normy prawne – przysługujących jej konstytucyjnych praw i wolności (art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK).

Skarga zawiera uzasadnienie niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów, a przedstawiona w niej argumentacja jest spójna. Skarga nie jest oczywiście bezzasadna (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK).

4. Trybunał Konstytucyjny stwierdził zatem, że badana skarga spełnia przesłanki, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz przepisach u.o.t.p. TK, jak też nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK, dlatego zasadne było nadanie jej dalszego biegu (art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.